

SVEIKATOS NETOLYGUMŲ MAŽINIMAS: VEIKSMŲ PLANO SUKŪRIMAS IR STRUKTŪRINIŲ FONDŲ PROJEKTAI (ACTION-FOR-HEALTH)

Sveikata – pagrindinis rodiklis, atspindintis socialinius visuomenės pokyčius. Daugelyje ekonomiškai išsivysčiusių pasaulio šalių visų gyventojų socialinė ir ekonominė padėtis, taip pat ir sveikata gerėja, tačiau skirtingų grupių gerėjimo tempai yra nevienodi, dėl to daugėja sveikatos netolygumų. Nacionalinės sveikatos tarybos 2011 m. duomenimis, kas penktas Lietuvos gyventojas, kas antras bedarbis, kas trečias kaimo gyventojas ar daugiavaikė šeima ir kas ketvirtas 65 metų ar vyresnis asmuo patiria skurdo riziką. Tokie asmenys neturi galimybės skirti pakankamai pajamų kokybiškoms gyvenimo sąlygoms sudaryti ir sveikatai gerinti.

Vykdydamas sveikatos netolygumų tyrimus 2012 m. rugpjūčio 15 d. Higienos institutas ir Murska Sobota (Slovėnija) Visuomenės sveikatos institutas pasirašė projekto finansavimo ir administravimo sutartį Nr. 2011 12 05/09. Projektas finansuojamas Europos Komisijos, Europos sveikatos ir vartotojų vykdančiosios agentūros (angl. *Executive Agency for Health and Consumers*, EAHC) lėšomis ir įgyvendinamas kartu su kitų Europos Sąjungos šalių partneriais – La Laguna universitetu (Ispanija, Tenerifė), Medžimurjės regiono Visuomenės sveikatos institutu (Kroatija), Vengrijos nacionaliniu sveikatos vystymo institutu, Bulgarijos nacionaliniu visuomenės sveikatos apsaugos centru, Brightono universitetu (Jungtinė Karalystė), Trnavos universitetu (Slovakija), Nyderlandų sveikatos skatinimo ir ligų prevencijos institutu, Estijos ir Švedijos psichikos sveikatos ir savižudybių institutu. Projekto trukmė – 24 mėnesiai.

Projekto tikslas – parengti sveikatos netolygumų mažinimo planą regione. Viena pagrindinių šio projekto užduočių – atlikti šalies bei vieno iš regionų sveikatos netolygumų analizę ir pagal ją parengti netolygumų mažinimo veiksmų planą regione. Taip pat svarbi šio projekto užduotis – didinti visuomenės sveikatos specialistų gebėjimus mažinti sveikatos netolygumus. Projektas startavo 2012 m. rugpjūčio mėnesį ir tęsis 24 mėnesius.

2013 m. kovo 19–20 d. vykusiame seminare-mokymuose pasidalyta gerąja patirtimi ir nagrinėti sveikatos netolygumų mažinimo veiksmų plano kūrimo modeliai. 2013 m. rugsėjo mėn. planuojama pagal projektą surengti vasaros stovyklą-mokymus.

Įgyvendinus projektą bus išsamiai išnagrinėta (pagal projekte nustatytus indikatorius) šalies sveikatos netolygumų situacija, pasirinktas vienas labiausiai sveikatos netolygumus atspindintis regionas ir pagal jo duomenis parengtas sveikatos netolygumų mažinimo planas tame regione. Taip pat svarbus rezultatas, kurio tikimės projekto pabaigoje, – tai naujų žinių įgijimo ir mūsų specialistų kompetencijos padidinimo bei tarpvalstybinio ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo sustiprėjimo, dirbant sveikatos netolygumų mažinimo srityje.

Laura Narkauskaitė
Higienos instituto

Visuomenės sveikatos technologijų centro
Tyrimų ir technologijų vertinimo skyrius